Geef je laptop een

tweede leven

De levensverwachting van een laptop zit tussen de twee en drie jaar, tenminste als hij niet beschadigd geraakt. Om het cru te stellen: de computer die je vandaag vol trots uit de winkel meeneemt, was gisteren eigenlijk al antiek. Dat geldt zeker voor notebooks, die nog steeds minder krachtig zijn dan desktops. Maar misschien valt daar wel iets aan te doen... MERIJN GELENS

Enthousiaste computersleutelaars zullen je vertellen dat het grootste verschil tussen een laptop en een desktop zit in de mogelijkheid om de machine met zijn tijd mee te laten gaan. Een desktop-pc kan je redelijk makkelijk voorzien van een paar nieuwe onderdelen, waardoor die weer een paar jaar meekan, terwijl dat bij een laptop niet mogelijk is. Dat klopt echter niet helemaal. Ook een laptop kan je met een paar simpele upgrades weer oplappen. Zo is het niet altijd zo moeilijk om een kapotte notebook te repareren of om van een trage, oude rotmachine weer een lekker werkend toestel maken. Natuurlijk leent niet elk onderdeel in de laptop zich even goed tot zo'n upgrade. De truc is daarom te achterhalen wat je wel makkelijk en goedkoop kan vernieuwen, en bij welke onderdelen je beter op zoek kan naar een nieuw model.

NIEUW KOPEN

Het kan een behoorlijke klus zijn om een reserveonderdeel te vinden voor je laptop. Er bestaan wel enkele reparatiespecialisten, maar niet elke herstelling is even goedkoop. Doe jezelf daarom een groot plezier en kijk voordat je nieuwe onderdelen bestelt eerst even wat een goedkope nieuwe laptop kost. Je hebt al budgetmodellen tussen de 300 en 400 euro, en als je laptop ouder dan een jaar is, is de kans groot dat die goedkope modellen meer kunnen dan jouw oude toestel. Vervang je hem, dan hoef je je oude laptop trouwens niet meteen het huis uit te gooien. Lees ons kaderstuk op pagina 20 maar eens.

We hebben ons overzicht opgedeeld in drie categorieën: als eerste krijg je de onderdelen die makkelijk te vervangen zijn, met daarna de stukken waarvoor je al moeilijker reserveonderdelen vindt. Ten slotte heb je nog de laatste categorie: als een van deze onderdelen stuk is, neem je maar beter meteen afscheid van je oude laptop.

Eenvoudig

BATTERIJ

Weet je nog toen je laptop net nieuw was en hij vlot anderhalf tot twee uur zijn werk deed zonder dat je hem in het stopcontact moest steken? Helaas verslijt de batterij van je laptop en voor je het weet, heb je zelfs een stopcontact nodig om je pc te kunnen opstarten. Gelukkig zijn accu's het eenvoudigst om te vervangen. Je kan hiervoor ofwel terecht bij de fabrikant ofwel bij zowat elke computerwinkel die laptops verkoopt. Er zijn twee soorten vervangbatterijen: de iets duurdere, officiele modellen die voorzien zijn van het merk van de fabrikant of een goedkopere generieke accu. Van die eerste soort weet je zeker dat ze in je laptop passen en dat je geen eventuele garantievoorwaarden schendt. Generieke accu's kunnen ook goed zijn, maar dat weet je pas als je ze al gekocht hebt; dat is dus een risico. Als je naar de winkel gaat voor een nieuwe batterij, zorg er dan zeker voor dat je de merknaam en het typenummer van je notebook bij de hand hebt. Eventueel kan je de oude accu meenemen.

ADAPTER

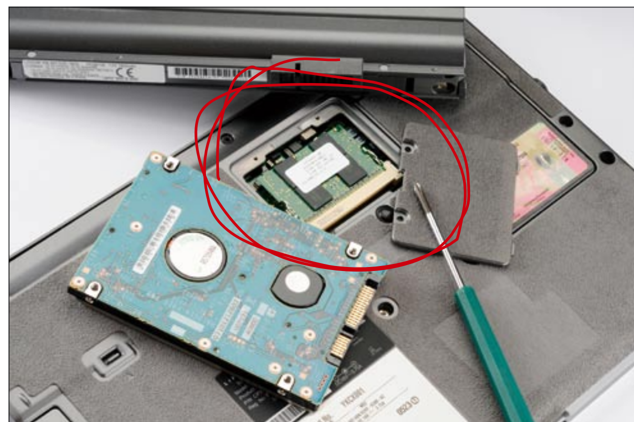
Zonder adapter kan je je laptop niet opladen, dus zelfs met een prachtige nieuwe batterij verlaag je zo de levensduur van je laptop van twee jaar naar twee uur. Helaas hebben adapters geen gemakkelijk leven. Het snoer wordt constant opgerold en weer uitgerold, de behuizing wordt warm en op onbewaakte ogenblikken struikelt er al eens iemand over het snoer. Een adapter die doorbrandt, een kabel die breekt of een aansluiting die kromtrekt: het komt vaker voor dan je denkt. Dat weten de fabrikanten ook. Net als de batterijen zijn ook nieuwe adapters te koop bij de meeste laptopspecialisten. Voor dit onderdeel geldt eigenlijk dezelfde leidraad als bij accu's. Neem de oude adapter mee naar de winkel, zodat je zeker weet dat je een juist model meekrijgt.

GEHEUGEN

Als je je laptop ondersteboven legt, dan zal je ergens in het midden een klepje zien dat met een klein schroefje wordt dichtgehouden. Achter dit klepje gaat het geheugen van de laptop schuil. Dit zijn zogenaamde SO-DIMM-modules. Geheugen in een laptop plaatsen, is een fluitje van een cent. Schuif gewoon het luikje open, haal het oude geheugen voorzichtig uit zijn insteekpunt en vervang het door het nieuwe geheugen. Daarna doe je het luikje weer dicht. Als je het geheugen goed geplaatst hebt, gaat de laptop er automatisch gebruik van maken. Maar waarom zou je het geheugen willen vervangen?

Links zie je een SATA-aansluiting, rechts een ATA- of IDE-kabel.

Het geheugen van je laptop vind je aan de achterkant.

Meer is nu eenmaal beter. Meer geheugen helpt de computer al zijn taken beter en sneller uit te voeren, of het nu gaat om internetpagina's tonen, tekst verwerken of foto's oppoetsen. Bovendien zakt de prijs van geheugen vrijwel constant. De kans is groot dat het geheugen dat bij aankoop nog 100 of 200 euro extra kostte nu voor € 10 of € 20 in de winkel ligt. Zeker budgetnotebooks met Windows Vista en 512 MB geheugen zijn daarmee op magische wijze om te toveren van trage slakken in supermachines.
Het nieuwe geheugen moet natuurlijk wel in de laptop passen. Haal daarom de oude chip eruit en kijk of het DDR, *DDR2* of DDR3 is. Ook kan je een getal aflezen dat de snelheid aangeeft. Staat er bijvoorbeeld DDR2-667 op de chip, dan gaat het om DDR2-geheugen dat werkt op 667 MHz. Zorg er zeker voor dat je identiek geheugen koopt (maar dan met meer MB op de chip). Neem bij twijfel gewoon het geheugen (of de laptop) mee naar de winkel. Nieuw geheugen voor laptops is normaal gezien bij elke computerwinkel te krijgen.

HARDE SCHIJF

Op de achterkant van je notebook vind je wellicht ook nog een groter klepje dat wat meer naar de zijkant zit. Daarachter zit de harde schijf verstopt. Dat is wel niet bij elke laptop het geval; bij sommige toestellen moet je het toetsenbord weghalen om je harde schijf te vinden. Op zich ook niet onoverkomelijk, maar het is net een stapje lastiger dan een klepje openschroeven. Harde schijven voor notebooks vind je ook weer gewoon bij de computerwinkel. Het zijn altijd 2,5-inch modellen, die zich met SATA of ATA laten aansluiten. Het type aansluiting is ook van belang bij het vervangen. Een ATA (ook wel bekend als *IDE*) harde schijf herken je aan het brede platte aansluitpunt, een SATA harde schijf heeft een veel kleinere aansluiting. Hou er rekening mee dat je na het vervangen van de harde schijf Windows helemaal opnieuw zal moeten installeren. Maak dus eerst back-ups van je belangrijke bestanden, zodat je die later gewoon kan terug zetten. Als de oude harde schijf niet kapot is, dan loont het om voor enkele tientallen euro's een lege 2,5-inch behuizing te kopen. Op die manier kan je eenvoudig de oude schijf op de computer aansluiten om je bestanden op de nieuwe schijf te zetten, en heb je er daarna meteen een draagbare harde schijf bij.

Moeilijk

SCHERM

Met het scherm van je laptop kunnen er een aantal problemen ontstaan. Zo kan het scherm zelf kapot gaan, bijvoorbeeld doordat je je notebook dichtklapt terwijl er nog een balpen tussen ligt. Natuurlijk is het ook mogelijk dat pixels uitvallen door slijtage. Ook problemen met de backlight kunnen voorkomen. Dat is de lamp die ervoor zorgt dat je iets te zien krijgt op het scherm. En ten slotte kan de zogenaamde 'lcd-inverter' stuk zijn. Dit onderdeel regelt de spanning naar de backlight en zorgt ervoor dat je de helderheid van het scherm kan regelen. Een kapot scherm is makkelijk te herkennen: pixels zijn niet zichtbaar of je krijgt helemaal geen beeld. Een kapotte backlight of inverter zijn moeilijker van elkaar te onderscheiden. In beide gevallen krijg je wel beeld, maar dan heel donker.

Een stervende backlight kondigt zijn dood meestal aan, door in eerste instantie het licht ongelijk weer te geven, terwijl bij een kapotte inverter het scherm van de ene dag op de andere ineens donker wordt. In beide gevallen kan je het internet afschuimen om een nieuw exemplaar te vinden, maar zoiets vervang je niet op een-twee-drie. Je kan ook contact opnemen met de fabrikant of een specialist inschakelen, zoals Replacedirect www.replacedirect.com of Laptopreparatie www.laptopreparatie.nl. Hou er wel rekening mee dat een reparatie van het scherm al snel een paar honderd euro kost; je hele laptop vervangen zou dus wel eens voordeliger kunnen zijn.

TOETSENBORD

Je toetsenbord heeft een zwaar bestaan, want er wordt voortdurend op getrommeld. Daardoor kunnen toetsen op termijn vast blijven zitten of losvliegen. Of misschien heb je er per ongeluk iets zwaar op laten vallen. Bij nieuwere laptops is het mogelijk om bij de fabrikant een nieuw toetsenbord te kopen, voor oudere modellen kan je terecht bij dezelfde adressen die ook je scherm vervangen. De prijs voor een nieuw toetsenbord kan meevallen. Als je het zelf doet en er is nog een vervangend onderdeel bij de fabrikant voorradig, dan ben je er vanaf voor zo'n dertig euro. Laat je het door anderen vervangen, dan kom je al snel boven de honderd euro uit. In dat geval is het dus ook verstandig om te kijken of een nieuwe laptop geen betere optie is.

Je toetsenbord vervangen is niet zo moeilijk, als het onderdeel tenminste nog in de aanbieding is.

OPTISCHE SPELER

Ook de cd-rom- of dvd-speler kan na een tijdje kapot gaan. Op zich is een computer zonder optische speler tegenwoordig nog goed bruikbaar, maar bij een nieuwe installatie van Windows heb je wel een probleem. Je kan ook voor dit onderdeel terecht bij de fabrikant of bij vervangingsspecialisten, maar de kans is redelijk groot dat een speler voor jouw type notebook niet langer op voorraad is. Gelukkig heb je hier een eenvoudig alternatief: voor zo'n € 50 schaf je jezelf een externe speler aan, die je heel eenvoudig aansluit via usb.

SCHARNIEREN

Hoewel de kwaliteit de voorbije jaren is toegenomen, zijn de scharnieren van een laptop nog steeds een zwak punt. Worden ze na enkele jaren stroever, dan heb je niet alleen moeite om de computer dicht te klappen, maar loop je bovendien het risico dat het plastic rond het scherm gaat scheuren, waardoor de behuizing van de notebook of het beeldscherm stuk gaan. Ze tijdig laten vervangen kan dit probleem verhelpen. Helaas zijn notebookscharnieren niet eenvoudig op de kop te tikken. Ook hier kan een zoektocht op internet of een bezoekje bij de reparatiespecialist soelaas bieden. Gebruik je de laptop alleen maar thuis, dan is hem niet meer dichtklappen natuurlijk de goedkoopste 'oplossing'.

Onmogelijk

MOEDERBORD EN PROCESSOR

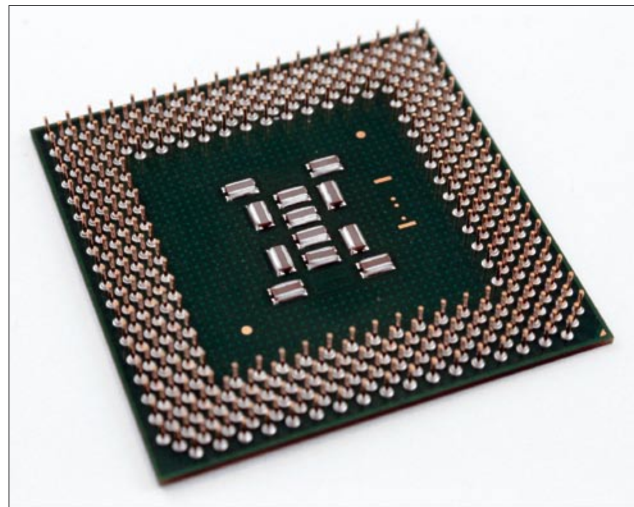
Het hart van elke computer wordt gevormd door de combinatie van een moederbord en een processor. In een desktop is het eventueel mogelijk om deze onderdelen te vervangen, hoewel je ook dan misschien best een nieuwe computer uitzoekt. In een laptop kan je deze onderdelen niet vervangen. Gaat je processor echt niet meer mee, of is het moederbord kapot, dan is het tijd om afscheid te nemen van je toestel.

BEHUIZING

De behuizing van een notebook is meestal van plastic, soms van metaal. Dit deel heeft het meest te lijden, zeker als je vaak onderweg bent, maar het is daar dan ook op voorzien. Toch kan er een scheur ontstaan, bijvoorbeeld door kapotte scharnieren, of is het goed mogelijk dat de behuizing een flinke deuk oploopt door een ongelukje. Helaas is het niet eenvoudig om een nieuwe behuizing voor de laptop te vinden. Stevige tape of plasticlijm voorzichtig aanbrengen kan voorkomen dat een kleine scheur groter wordt, maar het verknalt natuurlijk de uitstraling van je machine. Op internet vind je wel reservebehuizingen, maar die kosten vaak meer tijd, geld en moeite dan gewoon een nieuwe laptop te kopen.

AANSLUITINGEN

Aansluitingen zijn erg gevoelig, maar er is één aansluitpunt dat elke dag heel wat risico loopt. Één ongelukkige struikelpartij over je stroomdraad is genoeg om je stroomtoevoer naar de vaantjes te helpen; helaas hebben niet alle computerbedrijven een briljant magnetisch systeem zoals Apple. Als de stroomaansluiting in de laptop gammel wordt, kan je bij een specialist kijken hoeveel het kost om dat te laten herstellen. Werk in elk geval niet gewoon door; een beschadigde stroomvoer kan kortsluiting en brand veroorzaken.

Als je processor stuk is, kan je beter een nieuw toestel overwegen.

HOGE LEEFTIJD

Als een laptop meer dan vijf jaar oud is, dan loont het echt niet de moeite om nog over een herstelling na te denken. Doe jezelf een plezier en stap over op een betaalbare mininotebook of koop een volwaardige vervanger. ♦

Een nieuw leven

Een deels kapotte laptop hoeft echt niet meteen in de vuilnisbak. Je kan hem bijvoorbeeld nog inzetten op de volgende manieren:

MONITOR

Als het scherm stuk is, maar de notebook nog goed werkt, dan kan je hem altijd aansluiten op een normale monitor. Je hebt dan een kleine stille desktop waar je weer even mee voort kan. Gaat het toestel na een tijdje alsnog stuk, dan kan je de monitor ook gebruiken als extra scherm voor je nieuwe laptop.

KLEINE THUISSERVER

Als de laptop te oud wordt om nog goed op te werken, het scherm bijna onleesbaar is of het toetsenbord niet lekker meer werkt, dan kan je hem nog altijd aansluiten op je netwerk. Deel enkele mappen met alle gebruikers en zet de notebook in om bestanden met andere mensen in huis te delen en om een reservekopie van belangrijke mappen te bewaren op je hoofdcomputer.

DIGITAAL FOTOKADER

Kapotte scharnieren of toetsenbord onherstelbaar beschadigd, maar het scherm is nog toonbaar? Werk dan de onderkant van de laptop weg achter een kast (maar let erop dat er nog wat frisse lucht bij kan voor ventilatie), en je hebt je eigen digitaal fotokader gemaakt.

KINDERCOMPUTER

Is de leeftijd van de laptop het grootste probleem, maar werkt alles op zich nog wel? Installeer dan een goede internetfilter en geef het toestel aan je kinderen. Zijn die onvoorzichtig met het toestel, dan is het maar de oude computer die stuk gaat, en niet de mooie nieuwe.

EXTERNE HARDE SCHIJF

Doet de harde schijf het nog, maar is de rest van het toestel niet meer bruikbaar, dan kan je met een investering van ongeveer € 20 een externe harde schijf maken. Kijk ook ineens na of je de andere onderdelen van je laptop niet online kan verkopen.

VAKTAAL

DDR 2: Verbeterde versie van DDR. DDR2 is sneller en heeft minder stroom nodig. Nieuwe moederborden zijn uitgerust met DDR2. DDR(1)-chips zijn niet compatibel met DDR2.

IDE: Standaardaansluiting die gebruikt wordt voor interne harde schijven, cd/dvd-spelers en -schrijvers. IDE-apparaten worden met een platte kabel aangesloten op het moederbord of op een aparte IDE-controller.